

STATENS BEREDNING FÖR
MEDICINSK OCH SOCIAL
UTVÄRDERING

Remissvar

Datum för beslut
2025-09-17

Beteckning
GD-beslut 57/2025
Dnr SBU 2025/719

Er beteckning
Dnr S2025/00778

Till
Socialdepartementet

Remissvar för betänkandet *Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS (SOU 2025:39)*

Bakgrund

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har fått möjlighet att ge synpunkter på betänkandet *Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS*, (SOU 2025:39). SBU har valt att lämna synpunkter i förhållande till utredningens förslag i de delar som har bäring på myndighetens uppdrag.

Utredningens uppdrag

Utredaren har haft i uppdrag att ta fram förslag på en reglering av användningen av välfärdsteknik vid utförande av insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL), och insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Utredaren skall även redovisa en lämplig ordning för hur barns beslutskompetens för att lämna samtycke till användningen av digital teknik och behandling av personuppgifter kan tas till vara, samt lämna förslag på en reglering av användning av välfärdsteknik när insatser enligt SoL och insatser enligt LSS ges till personer med nedsatt beslutsförmåga. Utredningen definierar begreppet välfärdsteknik som digital teknik med syfte att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning.

SBU:s synpunkter

SBU tillstyrker utredningens förslag med vissa förbehåll. Dessa utvecklas nedan.

Funktionsrätt

Utöver de hänsyn som tagits till lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, menar SBU att utredningen i större utsträckning borde analyserat förslagen i förhållande till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt funktionsrättsliga policyer och strategier inom EU.

Begreppen välfärdsteknik och digital teknik

SBU tillstyrker förslagen i kapitel 8 om att det inte behövs en särskild reglering för användandet av digital teknik. Digital teknik är ett brett begrepp som innefattar en mängd olika verktyg för olika situationer. Det saknas i dagsläget tillräckligt vetenskapligt stöd för att digitala metoder generellt sett skulle bidra till högre kvalitet eller större effektivitet än andra icke-digitala alternativ. En reglering som särskiljer digital teknik skulle därför riskera att bli både svår att tillämpa och vara otillräckligt motiverad.

Verksamhet i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet

Utredningen konstaterar att det statistiska underlaget om socialtjänstens användning av digital teknik är begränsat (3.6). SBU menar att det är av vikt att systematisk uppföljning görs lokalt vad gäller användningen av digital teknik vid utförande av insatser enligt SoL och LSS.

Av den genomgång av det vetenskapliga kunskapsläget utredningen gjort (3.7) framgår att forskningen är sparsam samt att äldre i större utsträckning än andra grupper varit i fokus för de studier som identifierats. SBU lyfter behovet av ytterligare forskning och vetenskaplig kunskapssammanställning där, förutom äldre, andra mottagargrupper av SoL- och LSS-insatser inkluderas. Barn och unga liksom olika funktionsnedsättningsgrupper är exempel på sådana. SBU menar att det är av vikt att studera effekter och upplevelser av specifika digitala insatser. Studier och vetenskapliga kunskapssammanställningar bör adressera etiska aspekter, olika typer eller områden av digital teknik, samt eventuella skillnader mellan digital teknik som individuell insats och digital teknik som del av verkställigheten av en insats. Forskning och vetenskapliga kunskapssammanställningar bör också sättas i relation till de olika ambitionsnivåer SoL respektive LSS har, vilka speglas i målsättningarna i respektive författning.

Insatser som ges med stöd av LSS definieras inte som socialtjänst och krav att LSS-insatser baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet saknas i lagtexten. För att säkerställa att digital teknik som del av verkställighet av en LSS-insats vilar på bästa möjliga kunskap poängterar SBU att behovet av ytterligare forskning och vetenskapliga kunskapssammanställningar även gäller digital teknik som del av verkställigheten av LSS-insatser.

Om bedömning av beslutskompetens

För att säkerställa träffsäkerhet och likvärdighet i bedömningar av beslutskompetens menar SBU att tillförlitliga och validerade bedömningsmetoder bör användas som stöd. Både när det gäller att ta tillvara barns beslutskompetens att lämna samtycke till användningen av digital teknik, samt bedömning av om en person har nedsatt beslutsförmåga vid integritetshöjande samtycke för behandling av personuppgifter.

SBU kan i enlighet med sitt uppdrag medverka till att kartlägga och sammanställa det vetenskapliga kunskapsläget avseende bedömningsmetoder samt effekter och upplevelser av olika specificerade former av digital teknik.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm 2025-09-17.
Projektledarna Susanna Larsson Tholén samt Petra Jonvallen har varit föredragande.
Samrådande har varit stabschef Sofia Tranæus och enhetschef Göran Bertilsson Pfuhl.